

УДК 378.011.3-051:62/69:745/749

Н. М. СВІНЦИЦЬКА

аспірант

Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ДО РОБОТИ В ГУРТКАХ
ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОЇ ТВОРЧОСТІ:
ЗМІСТОВИЙ КОМПОНЕНТ ПІДГОТОВКИ**

У статті розкрито та запропоновано змістовий компонент підготовки майбутніх учителів трудового навчання до ефективної роботи в гуртках декоративно-прикладної творчості. Проаналізовано наукові дослідження у сфері підготовки педагогів технологічного, художнього й професійного напрямів загалом та безпосередньо у сфері декоративно-прикладної творчості. Розглянуто місце декоративно-прикладного мистецтва в підготовці майбутніх фахівців та запропоновано зміст професійно-педагогічної підготовки учителів трудового навчання до роботи в гуртках з метою формування їх готовності до ефективної реалізації змісту позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку під час здійснення професійної діяльності.

Ключові слова: декоративно-прикладна творчість, керівник гуртка, позашкільна освіта, професійна підготовка, трудове навчання, учитель трудового навчання.

На сучасному етапі формування суспільства, де науково-технічний прогрес перебудував ставлення до людської праці, велика частка виконавської діяльності перекладена на машинне виробництво, а від людини потрібні творчі здібності, які вважають найбільш істотною частиною її інтелекту. Тому що тільки гнучкість, швидкість мислення, постійна переорієнтація й адаптація можуть забезпечити результативність у вирішенні багатьох сучасних проблем. Рівень соціального зростання людства визначається переважно творчим потенціалом нашого покоління, тому його розвиток є одним з найважливіших завдань сучасної педагогіки.

Орієнтація на всебічний розвиток особистості учнів, зокрема їх здібностей, творчої активності й талантів, є пріоритетним напрямом навчально-виховного процесу позашкільного навчального закладу. У такому разі вчитель виступає в ролі організатора самостійної творчої діяльності дітей, на якого покладена дуже відповідальна робота – навчити учнів здобувати знання самостійно, використовуючи методи дослідження. Саме тому від педагога вимагається високий рівень професійної підготовки та педагогічної майстерності.

У зв'язку із цим зростають вимоги до підготовки керівників гуртків, які повинні не тільки володіти професійними вміннями, а й забезпечувати розвиток творчого потенціалу кожного учня в процесі позашкільної освіти. У зв'язку із цим Б. Неменський зазначав: "Справа не тільки в тому, щоб навчить дітей бачити, відчувати й розуміти прекрасне в мистецтві, завдання набагато складніше – необхідно сформувати в них уміння творити пре-

красне в своїй повсякденній діяльності, повсякденній праці, повсякденних людських відносинах” [6].

Декоративно-прикладна творчість у системі позашкільної освіти є однією з важливих ланок, оскільки вона є необхідною платформою для розвитку творчих здібностей дітей та їх активної діяльності, що створить основу для розвитку генетично закладених якостей, їх удосконалення, формування й розвитку нових. Образ предметного світу стає невичерпним об’єктом художньої інтерпретації. У процесі організації матеріального середовища люди не просто вирішують утилітарні завдання, а й висловлюють своє світосприйняття у формі та внутрішньому ладі речей.

Освітня система вищої школи у сфері декоративно-прикладної творчості спрямована на забезпечення їх професійної компетентності в майбутній професії, але сьогодні не менш важливим є питання підготовки майбутніх учителів трудового навчання до роботи з дітьми в гуртках і творчих об’єднаннях, де на передній план у роботі виходить не тільки передача суми певних знань і вмінь, а й здатність до формування та розвитку в дитини системи ставлення до навколишнього світу, виховання творчої особистості.

Теоретичні аспекти професійної підготовки педагогів у педагогічних навчальних закладах висвітлено в працях О. Абдуліної, Ю. Бардашевського, С. Гончаренко, Т. Огородник та ін. Формування й становлення особистості майбутнього педагога досліджували О. Дубасенюк, І. Зязюн, М. Лазарєв, О. Рудницька, В. Семиченко та ін. Загальну професійно-педагогічну підготовку педагогів позашкільної освіти розглянто в працях С. Васильченко, О. Белошецького, О. Биковської, В. Вербицького, Г. Пустовіта. Деякі підходи до підготовки учителя трудового навчання до діяльності в гуртках та інших формуваннях позашкільної освіти розробляли О. Ширбул та О. Благосмислов. Питання розвитку творчих якостей майбутніх фахівців порушували Ю. Азаров, К. Горчинська, С. Сисоєва та ін.

Оскільки декоративно-прикладне мистецтво посідає особливе місце у вихованні підростаючого покоління як унікальна знакова система й потужний творчий потенціал, українські педагоги, а саме Е. Антонович, А. Гурська, О. Гулей, О. Опалюк, М. Станкевич, Р. Чугай-Захарчук та інші, акцентували увагу на його навчально-виховному потенціалі в процесі формування професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва та вчителів молодшої школи.

Систему професійно-педагогічної підготовки вчителів трудового навчання з декоративно-прикладної творчості безпосередньо для ефективної роботи в системі позашкільної освіти досі не було розроблено.

Результати аналізу практики підготовки студентів технологічного напрямку й теоретичних напрацювань науковців із цієї проблеми надають змогу окреслити наявні суперечності між високим виховним потенціалом декоративно-прикладного мистецтва й недостатньою розробкою системи підготовки майбутніх учителів трудового навчання до роботи в гуртках декоративно-прикладної творчості.

Тому *метою статті* стало визначення та обґрунтування змістового компонента освітнього рівня магістра у формуванні готовності майбутніх учителів трудового навчання до діяльності в гуртках декоративно-прикладної творчості.

У філософському словнику творчість визначено як діяльність, що породжує щось нове, чого ніколи не було. Психологи розглядають творчість як високий рівень дивергентного мислення, яке є поштовхом до діяльності, результатом якої є створені матеріальні й духовні цінності. В умовах кризових явищ у суспільстві розвивальне навчання надає змогу не тільки зберегти інтелектуальний потенціал підростаючого покоління, а й примножити його без особливих труднощів. Будучи ще дітьми, ми починаємо мислити творчо, кожна ситуація для нас була нова й вимагала нового рішення.

Формування вмінь і навичок у різних видах художньої діяльності стає тільки засобом, що надає змогу дитині відтворити свої почуття, думки, фантазії в самостійній творчій діяльності. Цей процес тривалий і залежить від виховання емоційно-чуттєвої сфери, засвоєння елементарної інформації (знань) через оволодіння вміннями й навичками у вищому прояві творчої самореалізації дитини.

Одним з істотних факторів підвищення ефективності творчого виховання студентів є пошук оптимальних умов організації процесу залучення до різних видів мистецтв, творчої діяльності на цій основі. Комплексна взаємодія різних видів мистецтв є важливою умовою формування художніх здібностей, естетичних почуттів, творчого ставлення до навколишнього світу, світоглядних уявлень.

Зміст професійної підготовки педагогів для позашкільної освіти з декоративно-прикладної творчості найбільш повно реалізується в змісті освіти, що знаходить відображення в навчальній документації, розробка якої має здійснюватися відповідно до дидактичних принципів, що визначають відбір навчальної інформації, її структуру, зміст, взаємозв'язки між елементами під час створення навчальних планів, програм, підручників, навчальних посібників. Це зумовлює визначення нових підходів до структурних і організаційно-дидактичних основ навчання фахівців, спрямованих на розвиток особистості, формування її моральних і духовних цінностей, педагогічної майстерності та творчості, морального художнього мислення на основі володіння історико-культурною спадщиною етнічного декоративно-прикладного мистецтва України та сучасних видів мистецтва.

Як зауважує В. Беспалько, однією з організаційно-педагогічних умов якісної та ефективної підготовки фахівців є системний підхід до вирішення цієї проблеми на основі теорії створення освітніх систем і управління ними [1].

Водночас для вирішення проблеми формування та структуризації змісту підготовки вчителів трудового навчання до роботи в системі позашкільної освіти необхідне обґрунтування педагогічних умов і змісту навчання з декоративно-прикладної творчості.

Педагогічні умови організації навчання майбутніх педагогів для позашкільної освіти передбачають: ґрунтовне й компетентне планування навчально-виховного процесу; відбір і структурування змісту технологічного, художнього та педагогічного компонентів освіти з урахуванням вимог державного стандарту, особливо варіативної складової; дотримання чіткої послідовності вивчення загальних і спеціальних предметів, проведення практик; поєднання різних форм організації навчання; використання сучасних педагогічних технологій; залучення студентів до самостійної, дослідно-пошукової діяльності; упровадження інноваційної системи контролю знань і вмінь майбутніх педагогів, заснованої на самооцінці власної професійно-педагогічної діяльності, на взаємозв'язках змісту навчання й вимог сучасних вимог до особистості педагога-позашкільника.

Неодмінну умову для визначення ефективного змісту підготовки педагогів В. Краєвський вважає необхідність дотримання основних принципів:

- відповідності змісту освіти рівню сучасної науки, виробництва й вимогам розвитку сучасного демократичного суспільства;
- урахування єдності змісту й процесу навчання, який передбачає презентабельність усіх видів людської діяльності в їх взаємозв'язку в усіх предметах навчального плану;
- структурної єдності змісту освіти на різних рівнях його формування з урахуванням особистісного розвитку та становлення студента, який передбачає взаємну врівноваженість, пропорційність і гармонійність компонентів освіти [5].

Ці принципи відображаються на всіх рівнях конструювання змісту педагогічної освіти й виявляються у включенні до нього сукупності знань, умінь і навичок, що відповідають сучасному рівню розвитку суспільства, науки, культури й забезпечує можливості особистісного та професійного зростання майбутніх керівників гуртків.

Варто усвідомлювати, що сьогодні педагогічна теорія та практика у сфері виховання дітей сильно випереджає існуючий стан підготовки майбутніх педагогів трудового навчання, які будуть здійснювати професійну діяльність у системі позашкільної освіти. Саме тому важливим є розуміння, що всебічна мистецька та художньо-естетична освіта може надати змогу педагогу не лише накопичити знання та досвід організації творчої діяльності, а й створюватиме передумови для якісного оволодіння методикою естетичного та морального виховання дітей і підлітків.

Так, дослідивши культурологічну й психолого-педагогічну концепції особистісного розвитку майбутніх педагогів, О. Рудницька виявила, що функція освіти не зводиться до набуття знань та ерудиції. Важливого значення набуває засвоєння способів їх самостійного набуття. Головне полягає в тому, щоб залучити студентів до художніх цінностей, допомогти їм опанувати їх зміст. Знання про мистецтво, не підкріплені глибокими індивідуальними пізнавальними процесами, нічого не варті [7].

Відомо, що в педагогіці діяльність учителя будь-якої спеціальності включає перелік функціональних компонентів, які базуються на відповідних здібностях та вміннях. Зокрема, Н. Кузьміна виділила такі компоненти: конструктивний, організаційний і комунікативний.

Професійна діяльність педагога в позашкільному навчальному закладі передбачає конструктивний компонент, що включає в себе розробку річних і місячних планів виховної роботи, програми гуртка декоративно-прикладної творчості.

Організаційний компонент передбачає організацію трудової діяльності на основі отриманих знань, вироблення постійного бажання працювати, робити щось корисне, сприйняття праці як радісного прекрасного процесу; планування й організацію заходів з розвитку, збереження та відродження народних промислів і ремесел; організацію екскурсій до музеїв на виставки декоративно-прикладного мистецтва, зустрічі з народними майстрами; підготовку та участь робіт декоративно-прикладного, ужиткового, образотворчого мистецтва, виготовлених учнями гуртка, у міських, районних, обласних, всеукраїнських конкурсах, фестивалях.

Комунікативний компонент включає постійну співпрацю між керівником гуртка та методистом, спрямовану на вдосконалення змісту й процесу навчання, з метою своєчасної укомплектованості колективу для більшого охоплення учнів у позаурочні години, а також роботу з батьками з метою виявлення психологічних настроїв учнів і налагодження співпраці батьків та учнів у процесі творчої діяльності.

Ще одним із компонентів, визначених О. Щербаковим, є дослідницький, що в діяльності керівника гуртка є обов'язковим і важливим, адже він спрямований на постійну роботу в напрямі підвищення особистого професійного та культурно-освітнього рівнів, а також учасників творчого колективу.

У своєму дослідженні професор О. Биковська визначає такі складові підготовки майбутніх педагогів для системи позашкільної освіти: фундаментальну, психолого-педагогічну, методичну та практичну. Тільки в їх системі професійний рівень буде високим [2].

Зміст фундаментальної підготовки передбачає вивчення теоретичних основ спеціальності відповідно до вимог щодо рівня теоретичної підготовки педагога й базується на новітніх досягненнях науки. Вона забезпечує майбутнього педагога системою знань з теоретичних питань педагогіки, які сприяють умінню усвідомлювати суть педагогічних явищ та закономірностей розвитку й становлення особистості. Розширюючи професійний кругозір учителя, надає змогу самостійно визначати шляхи вирішення педагогічних завдань.

Психолого-педагогічна підготовка передбачає вивчення, крім традиційних навчальних дисциплін (дидактика, теорія виховання, історія педагогіки, загальна психологія, педагогічна й вікова психологія), інших навчальних дисциплін, які визначаються з урахуванням особливостей спеціальностей. Серед них, зокрема, основи педагогічної майстерності, педагогічні

технології, порівняльна педагогіка тощо. Ця складова зосереджена на глибокому оволодінні студентами знаннями з організації навчально-виховного процесу із застосуванням ефективних концепцій, технологій та ідей. Одним із її завдань є забезпечення майбутнього педагога системою педагогічних та науково-дослідницьких методів для вміння моделювати педагогічні ситуації, що можуть виникати в процесі професійної діяльності й прогнозувати шляхи їх вирішення.

Методична підготовка передбачає вивчення методики викладання навчальних предметів та методики проведення позашкільної й позакласної роботи. Забезпечується також шляхом вивчення психолого-педагогічних дисциплін, проходження навчальних, виробничих (педагогічних) практик, а також шляхом методичної спрямованості викладання фундаментальних навчальних дисциплін.

Методичну підготовку майбутнього керівника гуртка можна визначити як процес формування й розвитку в нього необхідної системи знань, умінь і навичок, мислення, психологічних рис особистості, здібностей з формуванням у подальшому педагогічної культури та методичної компетентності для здійснення методичної функції педагога. Результатом методичної підготовки є сформовані на необхідному й достатньому рівні елементи методичної компетенції майбутнього педагога і його готовність до здійснення методичної діяльності.

Практична підготовка є наскрізною й здійснюється протягом усього періоду навчання з урахуванням особливостей спеціальностей, спеціалізацій, їх поєднання та циклів підготовки педагогічних працівників.

Питання практичної складової навчання майбутніх педагогів для позашкільної освіти надзвичайно важливе й вимагає системної розробки для забезпечення максимальної ефективності навчального процесу.

Відомо, що на початкових етапах для навчання характерні репродуктивність мислення й застосування відповідних методів навчання, які полегшують сприймання нового матеріалу та сприяють кращому засвоєнню. На цьому етапі ефективним стане викладання навчальної дисципліни “Технологічний практикум”, метою якої є створення основи для формування особистості майбутнього педагога додаткової освіти та вчителя технологій, формування умінь і навичок виконання технологічних операцій, що необхідно для успішного викладання технологій у школі і позашкільному навчальному закладі.

Основними завданнями дисципліни “Технологічний практикум” є формування знань і практичних умінь з ручної та машинної обробки текстильних матеріалів, обробки окремих вузлів швейних виробів, набуття й розвиток практичних умінь і навичок роботи з різними видами матеріалів та інструментів, засвоєння знань правил техніки безпеки й санітарно-гігієнічних вимог.

При підготовці майбутніх учителів трудового навчання до роботи в гуртках безпосередньо з декоративно-прикладної творчості навчальний

матеріал необхідно поділити на систему дисциплін, які будуть виконувати певні завдання, доповнюючи систему підготовки.

Навчальна дисципліна “Теоретичні основи декоративно-прикладного мистецтва” спрямована на сприяння становленню професійної майстерності педагога, забезпечення системою знань з різних видів декоративно-прикладного мистецтва, їх історичних витоків і розвитку на території України, формування вмінь та навичок щодо визначення належності зразків того чи іншого виду декоративно-прикладного мистецтва, що необхідно для успішного проведення гурткових занять і занять у творчих студіях.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Теоретичні основи декоративно-прикладного мистецтва” є:

- формування знань про історію декоративно-прикладного мистецтва України, поглиблення теоретичних знань про поширення різних видів декоративно-прикладного мистецтва на території України;
- надання знань щодо сировини й матеріалів, які використовують у різних видах декоративно-прикладного мистецтва, їх характеристики та особливостей використання;
- формування вмінь і навичок користування інструментами, підбору матеріалів, необхідних для виготовлення різних виробів і дотримання правил безпечної праці.

Вивчення дисципліни “Теоретичні основи декоративно-прикладного мистецтва” формує теоретичні основи для викладання дисципліни “Практикум з декоративно-прикладної творчості”, що забезпечить вироблення студентами практичних навичок репродуктивного виконання робіт з різних видів декоративно-прикладного мистецтва, що становить основу їх подальшої творчої діяльності.

На думку О. Сергеєнкової, важливим питанням є психодіагностичний аспект у змісті освіти ВНЗ, тому необхідною можна вважати роботу викладачів з розвитку креативності як професійної якості здібного студента, а також своєчасне виявлення рівня розвитку соціальної та мотиваційної зрілості й тих якостей особистості, які необхідні студенту для реалізації в творчій діяльності [8].

Тому важливою складовою системи навчального процесу на наступному етапі буде дисципліна “Психологія творчої діяльності”, метою викладання якої є підвищення рівня психологічної культури, зокрема, шляхом поліпшення психолого-педагогічної підготовки майбутніх викладачів і вивчення творчості як психологічного процесу й особистісних характеристик студента як необхідної складової.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- оволодіння знаннями про психологічну характеристику особистості;
- вивчення психологічних аспектів процесу творчої діяльності;
- усвідомлення психологічних особливостей педагогічної діяльності з погляду творчості;

– самоаналіз та усвідомлення студентами особистісних особливостей у ході творчої діяльності.

До однієї з важливих умов формування майбутніх педагогів Л. Бичкова зарахувала розвиток високого рівня загальної й колористичної культури, невід’ємними складовими якої є колірна гармонія та колірна композиція із закладеними в них змістовно життєвими цінностями [3].

З огляду на це доцільною складовою можна вважати дисципліну “Основи колористики та кольорознавства”, яка спрямована на засвоєння студентами основних законів колористики та формування колористичного мислення, необхідних для створення композицій у декоративно-прикладному мистецтві й підвищення загальної культури особистості студента, а основними завданнями вивчення цієї дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями з основ колористики; вивчення психологічних аспектів впливу кольорів та їх поєднання у виробі на споживача; формування вмінь і навичок для складання колористичної гами майбутнього виробу; практична підготовка зі створення візуальних образів за законами колористики.

Важливим питанням для розуміння декоративно-прикладного мистецтва є поняття композиції – науки про систему логічних закономірностей художньої творчості. Композиція декоративно-прикладного мистецтва покликана створювати в прикладних творах органічну єдність міри, доцільності, гармонії, прекрасного та утилітарного. Саме тому важливим компонентом системи навчання є дисципліна “Композиція декоративно-прикладної творчості”, метою якої є формування знань, умінь і навичок з основ композиції в декоративно-прикладному мистецтві, а основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування основних понять композиційних закономірностей;
- вивчення принципів і законів побудови декоративної композиції;
- формування вмінь і навичок побудови гармонійної композиції в системі вправ;
- застосування композиційних засобів і прийомів під час роботи над творами декоративно-прикладного мистецтва.

До умов успішної діяльності педагогів художніх дисциплін Ф. Шиллер зараховує формування композиційних умінь: навчально-пізнавальних; спеціально-композиційних; синтезуючих (інтелектуально-творчих); професійно-функціональних. Ця діяльність, як зазначає дослідник, ґрунтується на принципах дидактичного принципу художньої освіти – переходу від репродуктивного ставлення до змісту навчання до творчого [12].

Доцільним і необхідним на цьому етапі є введення дисципліни “Креативне рукоділля”, спрямованої на творчу діяльність студентів, із застосуванням синтезу різних видів декоративного-прикладного творчості й виконанням повністю самостійних творчих проектів, починаючи від задуму та закінчуючи готовим виробом.

О. Вишневська досліджувала процес інтеграції основ дизайну в освітній процес навчання вчителя технологій і виявила позитивну тенденцію

активізації студентів у творчо-дослідницькій діяльності [4]. Тому вважаємо за доцільне внесення до системи освіти майбутніх педагогів для позашкільної освіти дисципліни “Етнодизайн”. Об’єктом етнодизайну є поєднання сучасних художніх технологій і етнокультурних традицій регіону. Його метою є створення нової моделі предметного середовища на основі традиційних ремесел, етнокультурних традицій шляхом їх збереження й розвитку в індивідуальній і колективній творчій діяльності художників. Таким чином, відбувається постійне самооновлення традиції. Цей традиціоналістський напрям має цілком визначену прив’язку до регіонів, соціально-економічних, природно-кліматичних та місцевих локальних умов. Основним завданням навчальної дисципліни є розвиток творчих здібностей студентів та виявлення потенційних можливостей.

Невід’ємною частиною підготовки майбутніх учителів трудового навчання до роботи в гуртках декоративно-прикладної творчості можна вважати методикау навчання, яка спрямована на розкриття принципів, методів і способів навчання й виховання учнів, розвитку їх творчих здібностей засобами різних видів декоративно-прикладного мистецтва.

Навчальна дисципліна “Методика навчання декоративно-прикладної творчості” має на меті навчити майбутніх педагогів організовувати заняття в гуртках позашкільного навчального закладу з метою навчання й виховання дітей: розширення та поглиблення знань учнів за конкретним видом творчості; розвитку їх ініціативи; сприяння зміцненню набутих умінь і навичок; розвитку емоційно-вольової сфери особистості учня; досягнення вищого рівня розвитку уяви й чуттєвої сфери дітей і підлітків.

Висновки. Під час дослідження встановлено, що зміст підготовки вчителів трудового навчання для подальшої роботи в системі позашкільної освіти включає чотири компоненти: конструктивний, організаційний, комунікативний та дослідницький. Кожен з них розкриває особливі функціональні обов’язки керівника гуртка, які забезпечують якісну організацію навчально-виховної роботи.

На основі складових професійної підготовки педагогів позашкільної освіти обґрунтовано перелік та зміст навчальних дисциплін, передбачених навчальним планом спеціальності “Середня освіта. Трудове навчання” за спеціалізацією “Позашкільна освіта. Декоративно-прикладна творчість”.

Потребують розробки й обґрунтування методика викладання системи дисциплін з декоративно-прикладної творчості та організаційні умови їх вивчення під час підготовки вчителів трудового навчання за спеціалізацією “Позашкільна освіта. Декоративно-прикладна творчість”.

Список використаної літератури

1. Беспалько В. П. Системно-методические основы учебно-воспитательного процесса подготовки специалистов / В. П. Беспалько, Ю. Г. Татур. – Москва : Высш. шк., 1989. – 141 с.
2. Биковська О. В. Позашкільна освіта: теоретико-методичні основи : монографія / О. В. Биковська. – Київ : ІВЦ АЛКОН, 2008. – 336 с.

3. Бичкова Л. В. Формування базових знань з кольорознавства в учителів початкових класів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Л. В. Бичкова. – Київ, 1996. – 24 с.
4. Вишневская Е. В. Основы дизайна как средство развития творческих способностей учителя технологий : автореф. дис. ... канд. пед. наук / Е. В. Вишневская. – Москва, 2000. – 19 с.
5. Краевский В. В. Общие основы педагогики : учеб. для студ. высш. пед. учеб. завед. / В. В. Краевский. – Москва : Академия, 2003. – 286 с.
6. Неменский Б. М. Кто есть кто в современной культуре : в 2 вып. / Б. М. Неменский ; гл. ред. С. М. Семенов, авт. и сост. Н. И. Шадрина, Р. В. Пигарев и др. – Москва : МК-Периодика, 2006–2007. – 23 с.
7. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : навч. посіб. / О. П. Рудницька. – Київ, 2002. – 270 с.
8. Сергеєнкова О. П. Психологічна служба в художньо-професійній підготовці сучасних фахівців / О. П. Сергеєнкова // Проф.-худож. освіта України : зб. наук. пр. / редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін. – Київ ; Черкаси : Черкаський ЦНТЕІ, 2002. – С. 131–137.
9. Славтенин В. А. Педагогіка : учеб. пособ. для студ. высш. пед. завед. / В. А. Славтенин, И. Ф. Исаев, Е. Н. Шиялов ; [под ред. В. А. Славтенина]. – Москва : Академия, 2002. – 576 с.
10. Тимків Б. М. Формування художньої етнокультури студентів засобами народного декоративно-прикладного мистецтва / Б. М. Тимків // Етнос і культура. Часопис Прикарпатського університету ім. В. Стефаніка : зб. наук.-теорет. статей. – Івано-Франківськ : Плай, 2003. – № 1. – С. 131–135.
11. Щербаков В. Українське декоративно-ужиткове мистецтво ХХ ст.: періодизація та концептуальні засоби розвитку / В. Щербаков // Укр. Акад. мистецтва. – Київ, 1997. – Вип. 4. – С. 73–92.
12. Шиллер Ф. Письма об эстетическом воспитании : соч. в 2 т. / Ф. Шиллер. – Москва, 1987. – Т. 1. – 312 с.

Стаття надійшла до редакції 12.09.2016.

Свинцицкая Н. Н. Формирование готовности будущих учителей трудового обучения к работе в кружках декоративно-прикладного творчества: содержательный компонент подготовки

В статье раскрыты организационно-педагогические основы и предложен содержательный компонент подготовки будущих учителей трудового обучения к эффективной работе в кружках декоративно-прикладного творчества. Проанализированы научные исследования в области подготовки педагогов технологического, художественного и профессионального направлений в общем и непосредственно в сфере декоративно-прикладного творчества. Рассмотрено место декоративно-прикладного искусства в подготовке будущих специалистов и предложено содержание профессионально-педагогической подготовки учителей трудового обучения к работе в кружках декоративно-прикладного творчества с целью формирования их готовности к эффективной реализации содержания внешкольного образования художественно-эстетического направления при осуществлении профессиональной деятельности.

Ключевые слова: *внешкольное образование, декоративно-прикладное творчество, профессиональная подготовка, трудовое обучение, учитель трудового обучения.*

Svintsytska N. Formation of Readiness of the Future Teachers of Labor Training to Work in the Circles of Decorative and Applied Art: the Contents of the Training

The article describes the organizational framework and suggested content of training of future teachers of labor training to work effectively in the circles of decorative and applied art. We analyzed the research in the field of training of teachers of technological, artistic and

vocational areas in general and directly in the field of decorative and applied art. Reveals the pedagogical potential of decorative and applied arts in the development of creative potential of children. Therefore focuses on the need to train future teachers of labor training to work with children in clubs and associations of creative arts and crafts. Particular attention paid to the selection and structuring content technological, artistic and pedagogical education components to meet the requirements of state standards, particularly the variable component of the curriculum. The basic principles for determining the content of effective training teachers on which made approach to shaping the content of training. Presented pedagogical conditions of training of future teachers for afterschool education. Outlined functional components for future teachers of labor training to form to work in adult education. The study found that the content of the preparation of teachers of labor training for future work in the system of afterschool education includes four components: structural, organizational and communicative and research. Each one of them reveals the specific responsibilities circle head, which provide high-quality organization of educational work. Solved place of decorative and applied art in the system of teaching future teachers. Proposed content of vocational training teachers of labor studies to work in the circles of decorative and applied art, with the aim of the formation of their readiness for the effective implementation of the content of afterschool education. Substantiated components teacher training school education. List and describe the content of courses, all of which provide curriculum specialty "Secondary education. Labor training" specialization "Afterschool Education. Arts and crafts".

Key words: *decorative and applied art, labor training, labor training teacher, afterschool education, the head of circle, vocational training.*